

Νομολογία 3457/1998 ΣτΕ

ΣτΕ 3457/1998 , υπόθεση Lille II (ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.)

ΣτΕ 3457/1998 , υπόθεση Lille II

ΑΡΜ/1999 (125), ΔΕΕ/1999 (664), ΕΔΚΑ/1999 (111), ΝΟΒ/1999 (1019), ΤΟΣ/1998 (961). Βλ. σημείωση του Λ.Ν.Γ. στο ΔΕΕ 1999 σελ. 666 και του Απ. Παπακωνσταντίνου στο ΤοΣ. Επίσης, με παρατηρήσεις Ν.Φραγκάκη και Χ.Συνοδινού στο ΝοΒ 1999 Σελ.1032 Κ.Ι., καθώς και Στ. Μαθθία στο ΤοΣ 1/2003, σελ.1επ.

Αριθμός 3457/1998 ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 6 Μαρτίου 1998, με την εξής σύνθεση : Β. Μποτόπουλος, Πρόεδρος, Λ. Οικονόμου, Αθ. Τσαμπάση, Ν. Παπαδημητρίου, Η. Παπαγεωργίου, Π. Ζ. Φλώρος, Φ. Στεργιόπουλος, Ν. Ντούβας, Γ. Σταυρόπουλος, Σ. Καραλής, Κ. Μενουδάκος, Γ. Ανεμογιάννης, Π. Ν. Φλώρος, Φ. Αρναούτογλου, Γ. Παπαμεντζελόπουλος, Αγ. Θεοφιλοπούλου, Ν. Σακελλαρίου, Εμ. Δαρζέντας, Δ. Πετρούλιας, Αικ. Συγγούνα, Ν. Ρόζος, Α. Γκότσης, Α. Ράντος, Δ. Μπριόλας, Ε. Σαρπ, Χ. Ράμμος, Ν. Μαρκουλάκης, Σύμβουλοι, Ι. Μαντζουράνης, Κ. Κουσουλής, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Μ. Καλαντζής. Γ ι α να δικάσει την από 30 Νοεμβρίου 1995 αίτηση : τ η ς
..... κατοίκου Αγίας Παρασκευής Αττικής (οδόςαριθ.), η οποία παρέστη με τους δικηγόρους : 1. Νικόλαο Καλλέ (Α.Μ. 2953) και 2. Επαμ. Σπηλιωτόπουλο (Α.Μ. 643), που τους διόρισε με πληρεξούσια, κ α τ ά του Διαπανεπιστημιακού Κέντρου Αναγνωρίσεως Τίτλων Σπουδών Αλλοδαπής (ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), το οποίο παρέστη με τον δικηγόρο Θεόδωρο Τσάλλα (Α.Μ. 2600), που τον διόρισε με πληρεξούσιο κ α ι κατά του παρεμβαίνοντος Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος παρέστη με τον Χρ. Θωμόπουλο, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους. Η πιο πάνω αίτηση συζητείται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της υπ' αριθ. 2809/1997 παραπεμπτικής αποφάσεως του ΣΤ Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, προκειμένου να επιλύσει η Ολομέλεια τα ζητήματα που αναφέρονται στην απόφαση. Με την αίτηση αυτή η αιτούσα επιδιώκει ν' ακυρωθούν : 1) η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Διαπανεπιστημιακού Κέντρου Αναγνωρίσεως Τίτλων Σπουδών Αλλοδαπής (ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), και 2) η σε εκτέλεση της εκδοθείσας υπ' αριθ. 17/130/6-10-1995 πράξη του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. Ο Εισηγητής, Σύμβουλος, Ν. Σακελλαρίου άρχισε τη συζήτηση της υποθέσεως με την ανάγνωση της παραπεμπτικής αποφάσεως, η οποία αποτελεί και την εισήγηση του Τμήματος. Ακολούθως, το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους της αιτούσης, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση. Τέλος, άκουσε τον πληρεξούσιο του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, που ζήτησαν την απόρριψη της αίτησης. Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι ,
Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α
Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ ά τ ο Ν ό μ ο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως έχουν καταβληθεί τα, κατά νόμο, τέλη και το παράβολο (Διπλότυπα εισπράξεως του Ταμείου Δικαστικών Εισπράξεων Αθηνών 2923902 και 2923903, έτους 1995 και ειδικά έντυπα παραβόλου του Δημοσίου 2426327 και 6565527).
2. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση, η οποία παραπέμφθηκε, με την υπ' αρ. 2809/1997 απόφαση του ΣΤ Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, λόγω μείζονος σπουδαιότητας των αναφουομένων, σ' αυτή, ζητημάτων, ζητείται, με προφανές έννομο συμφέρον και παραδεκτώς εν γένει, από την ήδη αιτούσα, η ακύρωση : 1) της υπ' αρ. πρ. 328 από 29-9-1995 αποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Διαπανεπιστημιακού Κέντρου Αναγνωρίσεως Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής (ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.), η οποία εκδόθηκε μετά το από 29-9-1995 πρακτικό της οικείας Τριμελούς Επιτροπής του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. και με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση της ήδη αιτούσης, περί αναγνωρίσεως της ισοτιμίας και αντιστοιχίας του τίτλου σπουδών της : "DIPLOME DE MAITRISE DE DROIT PRIVE", τον οποίο είχε αποκτήσει από το Γαλλικό, δημόσιο, ομοταγές προς τα Ελληνικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), Πανεπιστήμιο "UNIVERSITE DE LILLE II, DROIT ET SANTE". Αιτιολογία της απορριπτικής αποφάσεως του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. είναι ότι ο τίτλος σπουδών της αιτούσης δεν είναι ισότιμος προς τους απονεμόμενους από τα Ελληνικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) και ότι παρέχει στην αιτούσα δυνατότητα κατατάξεώς της στο Πέμπτο εξάμηνο σπουδών Τμήματος Νομικής των Ελληνικών Α.Ε.Ι. Ζητείται επίσης η ακύρωση και της υπ' αρ. πρ. 17/130 από 6-10-1995 πράξεως του Προέδρου του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., η οποία εκδόθηκε μετά από τις μνημονευμένες πράξεις, των ως άνω οργάνων του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., με την οποία κρίθηκε ότι ο τίτλος σπουδών της ήδη αιτούσης παρέχει σ' αυτήν μόνο δικαίωμα κατατάξεώς της στο πιο πάνω εξάμηνο σπουδών Τμήματος Νομικής των Ελληνικών Α.Ε.Ι.
3. Επειδή, ο Υπουργός Παιδείας, στην εποπτεία του οποίου υπάγεται, κατά νόμον, το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., το οποίο είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (βλ. άρθρο 1 του ν. 741/1977, ΦΕΚ Α 314), νομίμως, παρεμβαίνει, το πρώτον, ενώπιον της Ολομελείας του Δικαστηρίου, χωρίς κατάθεση δικογράφου, υπέρ του κύρους των προσβαλλομένων πράξεων.
4. Επειδή, στην μεν διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 16 του Συντάγματος ορίζεται ότι : "5. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Τα ιδρύματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους, έχουν δικαίωμα να ενισχύονται οικονομικά από αυτό και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους που αφορούν τους οργανισμούς τους . . ." στην δε διάταξη της παρ. 8 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι "Η σύσταση ανώτατων σχολών από ιδιώτες απαγορεύεται" (παρ. 8 εδάφιο β).
5. Επειδή από τη διατύπωση αλλά και το πνεύμα των πιο πάνω διατάξεων του άρθρου 16 του Συντάγματος, με τις οποίες προβλέπεται ότι η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται στην Ελλάδα αποκλειστικώς και μόνο από Ιδρύματα, που αποτελούν νομικά δημοσίου δικαίου, πλήρως αυτοδιοικούμενα, τα οποία τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους, οι οποίοι διέπουν την οργάνωση και

λειτουργία τους, απαγορευομένης της συστάσεως ανωτάτων σχολών από ιδιώτες, συνάγεται ότι, δεν είναι επιτρεπτή, από το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. - το οποίο έχει, κατά νόμον, την αρμοδιότητα, όπως αναλυτικότερα εκτίθεται στις επόμενες σκέψεις, να προβαίνει στην αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας τίτλων σπουδών Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής - η αναγνώριση ως χρόνου διανυθέντος εις ομοταγές προς ημεδαπό Α.Ε.Ι. του χρόνου εκείνου σπουδών του διανυθέντος σε Τμήμα ή Παράρτημα αλλοδαπού Α.Ε.Ι., το οποίο λειτουργεί στην Ελλάδα, με την μορφή ιδιωτικού φροντιστηρίου ή Κέντρου Ελευθέρων Σπουδών. Συνεπώς, νομίμως, το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., αρνείται την αναγνώριση της ισοτιμίας του προαναφερθέντος τίτλου σπουδών, προς τους απονεμομένους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. τίτλους σπουδών και λαμβάνοντας υπόψη του μόνο τα έτη σπουδών, τα οποία έχει πραγματοποιήσει στην αλλοδαπή ο κάτοχός του, σε ομοταγές Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, κατατάσσει αυτόν σε ορισμένο εξάμηνο σπουδών συγκεκριμένου Τμήματος ή Σχολής Ελληνικού Α.Ε.Ι. Πράγματι, η τυχόν αναγνώριση της ισοτιμίας τίτλου σπουδών, ο οποίος αποκτήθηκε υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες από ομοταγές Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής - ως εν προκειμένω - θα οδηγούσε στην αναγνώριση, εκ του αποτελέσματος, ως σπουδών ανωτάτης εκπαίδευσως, των σπουδών εκείνων, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα, σε Τμήμα ή Παράρτημα ομοταγούς αλλοδαπού Α.Ε.Ι. που λειτουργεί, στην Χώρα, υπό μορφήν ιδιωτικού φροντιστηρίου ή Κέντρου Ελευθέρων Σπουδών, γεγονός, όμως, το οποίο θα συνιστούσε καταστρατήγηση του Συντάγματος, το οποίο, απαγορεύει την λειτουργία των Ελληνικών Ιδρυμάτων, τα οποία την παρέχουν και ότι συνεπώς το μόνο που αποκλείεται, ρητώς, από το Σύνταγμα, είναι η σύσταση στην Ελλάδα από ιδιώτες ανωτάτων Σχολών, όχι όμως και η λειτουργία στην Ελλάδα Τμημάτων ή Παραρτημάτων ομοταγών Ανωτάτων Σχολών που έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή και ειδικότερα σε άλλο Κράτος Μέλος της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Περαιτέρω, κατά τη γνώμη της πιο πάνω μειοψηφίας, εφ' όσον η αναγνώριση της ισοτιμίας τίτλου σπουδών ομοταγούς Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής εξαρτάται, κατά νόμον, μόνον εκ του κατά πόσον ο υποβληθείς προς αναγνώριση τίτλος, εν όψει του περιεχομένου του ή και εξ όσων προκύπτει από άλλα στοιχεία αποκτήθηκε μετά από επιτυχή φοίτηση ή επιστημονική έρευνα και δοκιμασία και γενικώς κατά διαδικασία υπό ουσιαστικές προϋποθέσεις (διάρκεια φοιτήσεως, είδος και έκταση σπουδών, σημασία και τρόπος εξετάσεων ή άλλης δοκιμασίας κλπ.) τις ίδιες ή ανάλογες προς τις ισχυούσες στην Ελλάδα εκ των οποίων αποδεικνύεται ότι ο αλλοδαπός τίτλος σπουδών είναι πράγματι της αυτής επιστημονικής ειδικότητας ή κατευθύνσεως και της αυτής αξίας προς συγκεκριμένο τίτλο χορηγούμενο από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής, ουδεμία δύναται να ασκήσει επιρροή επί του ζητήματος της αναγνώρισεως της ισοτιμίας του τίτλου του γεγονός ότι τμήμα των απαιτούμενων για την απόκτησή του σπουδών διανύθηκε σε λειτουργούν στην Ελλάδα Τμήμα ομοταγούς αλλοδαπού Πανεπιστημίου, το οποίο έχει την έδρα του στην αλλοδαπή και ο σχετικός τίτλος πρέπει να ερευνηθεί κατ' ουσίαν, προκειμένου να εξακριβωθεί κατά πόσον αυτός εκπληρώνει τις προεκτεθείσες ουσιαστικές προϋποθέσεις, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι ο σχετικός τίτλος σπουδών δεν έχει απονεμηθεί από το Τμήμα του αλλοδαπού Πανεπιστημίου το οποίο λειτουργεί στην Ελλάδα αλλά από αυτό τούτο το αλλοδαπό Α.Ε.Ι. Εξ άλλου κατά την γνώμη του Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. επιλαμβανόμενο αιτήματος περί αναγνώρισεως τίτλου σπουδών χορηγηθέντος από Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής οφείλει σε κάθε περίπτωση να ερευνά κατά πρώτον μεν εάν το Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής είναι ομοταγές προς τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. και εν συνεχεία κατά πόσον ο τίτλος ο οποίος χορηγήθηκε από το ομοταγές Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής είναι ισότιμος και αντιστοιχός προς τους απονεμομένους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. και συνεπώς το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. δεν έχει εκ του νόμου αρμοδιότητα, προκειμένου να προβεί στην αναγνώριση, υπό την προεκτεθείσα έννοια, τίτλου σπουδών της αλλοδαπής να ερευνησει κατά πόσον ο κάτοχός του διήνυσε ή μη τμήμα των σπουδών του σε Τμήμα ή Παράρτημα Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής λειτουργούν στην Ελλάδα, δεδομένου ότι το ζήτημα αυτό ανάγεται στις τυπικές προϋποθέσεις εισόδου ορισμένων υποψηφίων σε αλλοδαπό Α.Ε.Ι., για την απόκτηση από αυτό τίτλου σπουδών, οι οποίες καθορίζονται κυριαρχικώς από την εσωτερική νομοθεσία της αλλοδαπής Πολιτείας, στην οποία είναι εγκατεστημένο το αλλοδαπό Α.Ε.Ι., το οποίο απονέμει τον τίτλο ή από τον εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του αλλοδαπού Ιδρύματος και δεν δύναται ως εκ τούτου να αποτελέσει αντικείμενο κρίσεως από το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.

6. Επειδή, στις διατάξεις των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 4 του ν. 741/1977 (ΦΕΚ Α 314), όπως αυτές ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με την παράγραφο 1 του άρθρου 78 του ν. 1566/1985 (ΦΕΚ Α 167) και την διάταξη του άρθρου 7 παρ. 13 του νόμου 2158/1993 (ΦΕΚ Α 109 28-6-93) ορίζεται ότι : "Σε αμφισβητούμενες περιπτώσεις για το ομοταγές των ξένων πανεπιστημίων και την αντιστοιχία, καθώς και την ισοτιμία του τίτλου σπουδών σχολών της αλλοδαπής, αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. μετά γνώμη της οικείας τριμελούς επιτροπής. Το Δ.Σ. αποφασίζει ακόμη για κάθε θέμα που παραπέμπεται σε αυτό από τον πρόεδρο ή εισάγεται για συζήτηση ύστερα από αίτηση του 1/3 των μελών του". "8. Με πράξη του προέδρου, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του μέλους του Δ.Σ. που αντιπροσωπεύει την οικεία ή τη συγγενέστερη ειδικότητα και με εισήγηση ενός μέλους της οικείας τριμελούς επιτροπής, παραπέμπονται για συμπληρωματική εξέταση σε συγκεκριμένα μαθήματα στην οικεία ανώτατη σχολή ή τμήμα, εκείνοι, από τους πτυχιούχους Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, που το πτυχίο τους δεν αντιπροσωπεύει το ίδιο περιεχόμενο γνώσεων προς το πτυχίο που χορηγεί στην Ελλάδα η αντίστοιχη ή συγγενέστερη σχολή ή τμήμα. Αν διαφωνήσουν ο πρόεδρος και το μέλος του Δ.Σ. ζητείται η γνώμη της οικείας επιτροπής και αποφασίζει το Δ.Σ. Ύστερα από επιτυχή εξέταση των ενδιαφερομένων αναγνωρίζεται ο τίτλος σπουδών με πράξη του προέδρου του Δ.Σ. Αν δεν είναι δυνατή η αναγνώριση της ισοτιμίας πτυχίου, ο ενδιαφερόμενος κατατάσσεται στην οικεία σχολή ή τμήμα, που προσδιορίζεται επακριβώς από τον πρόεδρο του Δ.Σ."

7. Επειδή, για την αναγνώριση της ισοτιμίας τίτλου σπουδών, ο οποίος χορηγήθηκε από σχολή της αλλοδαπής προς αντίστοιχο τίτλο σπουδών Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής, το αρμόδιο όργανο του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. πρέπει να κρίνει αιτιολογημένα, κατά πρώτον μεν εάν η σχολή της αλλοδαπής, η οποία χορηγεί τον τίτλο σπουδών είναι ομοταγής, δηλαδή εάν ανήκει, από την άποψη του είδους και του επιπέδου των παρεχομένων σ' αυτή γνώσεων, όπως και από την άποψη των προσόντων των διδασκόντων σ' αυτή και των προϋποθέσεων εισαγωγής των διδασκόμενων, στην ανωτάτη βαθμίδα εκπαίδευσως του ίδιου ή ομοειδούς κύκλου επιστημών. Εφ' όσον συντρέχει ο όρος αυτός, πρέπει, εν συνεχεία, να κρίνεται το ισότιμο του συγκεκριμένου τίτλου σπουδών, δηλαδή εάν ο τίτλος του οποίου ζητείται η αναγνώριση, ανεξαρτήτως της ειδικότερας ονομασίας του, αποκτήθηκε μετά από επιτυχή φοίτηση ή επιστημονική έρευνα και δοκιμασία και γενικά υπό προϋποθέσεις (διάρκεια φοιτήσεως, είδος και έκταση σπουδών, σημασία και τρόπος εξετάσεων,

κλπ.) ίδιες ή ανάλογες προς αυτές οι οποίες ισχύουν στην Ελλάδα και οι οποίες αποδεικνύουν ότι ο τίτλος είναι της ίδιας επιστημονικής ειδικότητας ή κατεύθυνσης και αξίας προς ορισμένο αντίστοιχο τίτλο, ο οποίος χορηγείται από Α.Ε.Ι. της ημεδαπής, προς τον οποίο γίνεται η σύγκριση.

8. Επειδή, εξ άλλου, εν όψει της διατάξεως του άρθρου 4 παρ. 8 του ν. 741/1977 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με τη διάταξη του άρθρου 78 παρ. 1 του ν. 1566/1985, στην περίπτωση κατά την οποία το πτυχίο, το οποίο προσκομίζεται προς αναγνώριση, είναι κατ' αρχήν, της αυτής αξίας προς τα χορηγούμενα στην Ελλάδα, δεν αντιπροσωπεύει όμως σε έκταση το αυτό περιεχόμενο γνώσεων, είναι δυνατή η αναγνώριση της ισοτιμίας του, μετά από επιτυχή συμπληρωματική εξέταση στα μη διδαχθέντα στην αλλοδαπή μαθήματα του αυτού κύκλου σπουδών, η επιτυχής παρακολούθηση των οποίων στην Ελλάδα είναι αναγκαία για την χορήγηση του αντίστοιχου πτυχίου.

9. Επειδή, η αρμοδιότητα του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. για την αναγνώριση του ομοταγούς των αλλοδαπών Α.Ε.Ι. και την αντιστοιχία, όπως και για την αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας του τίτλου σπουδών σχολών της αλλοδαπής δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εθίγη από τις διατάξεις του Π.Δ/τος 52/1993, "περί αναγνώρισεως ισοτιμίας επαγγελματικών προσόντων δικηγόρων, σύμφωνα με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων" (ΦΕΚ Α 20), το οποίο εκδόθηκε ενόψει της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου (βλ. Ε.Ε. L 19/16/24-1-1989), δοθέντος ότι οι διατάξεις του Διατάγματος αυτού αφορούν αποκλειστικά και μόνο, στην αναγνώριση της "ισοτιμίας επαγγελματικών προσόντων δικηγόρων", περί της οποίας δεν πρόκειται εις την υπό κρίση περίπτωση.

10. Επειδή, περαιτέρω, όπως συνάγεται, από τις προαναφερθείσες διατάξεις, το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., προκειμένου να κρίνει την ισοτιμία τίτλου σπουδών, που χορηγήθηκε από ομοταγές Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, προς τίτλους σπουδών απονεμομένους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι., εξετάζει, κατά τα ήδη εκτεθέντα, εκτός των συνθηκών υπό τις οποίες αποκτήθηκε ο αλλοδαπός τίτλος σπουδών, την έκταση αλλά και την ποιότητα των γνώσεων, τις οποίες αντιπροσωπεύει και τούτο ανεξαρτήτως του κατά πόσον ο συγκεκριμένος τίτλος σπουδών, ενόψει των ειδικών γνώσεων, τις οποίες πιστοποιεί, συνιστά, κατά νόμο, το αναγκαίο τυπικό προσόν, για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος. Δηλαδή, το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., έχει αρμοδιότητα να κρίνει μόνο για την ακαδημαϊκή και όχι για την επαγγελματική ισοτιμία του υποβαλλόμενου προς αναγνώριση τίτλου σπουδών της αλλοδαπής. Μειοψήφησε η Σύμβουλος Α. Τσαμπάση, τη γνώμη της οποίας υποστήριξε και ο Πάρεδρος Κ. Κουσουλής, που υπεστήριξε, ότι η έννοια της ισοτιμίας είναι ενιαία και ότι καλύπτει όχι μόνο την κατά τα ανωτέρω από ακαδημαϊκής και μόνον απόψεως ισοτιμία του υποβαλλόμενου προς αναγνώριση στο ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. τίτλου σπουδών της αλλοδαπής, αλλά και την από επαγγελματικής απόψεως αναγνώριση της ισοτιμίας του, υπό την έννοια ότι διά της αναγνώρισεως της ακαδημαϊκής ισοτιμίας του συγκεκριμένου τίτλου σπουδών, ο οποίος συνιστά τυπικό προσόν για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος, πιστοποιείται συγχρόνως και η ύπαρξη, στο πρόσωπο του κατόχου του, των ειδικών εκείνων γνώσεων, οι οποίες είναι απαραίτητες για την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος.

11. Επειδή, στην διάταξη του άρθρου 48 της Συνθήκης Ε.Κ. ορίζεται ότι : "Άρθρον 48. 1. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων εντός της Κοινότητας εξασφαλίζεται το αργότερο κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. 2. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων συνεπάγεται την κατάργηση κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών, όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας. 3. Με την επιφύλαξη των περιορισμών που δικαιολογούνται για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας και δημοσίας υγείας, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων περιλαμβάνει το δικαίωμά τους : α) να αποδέχονται κάθε πραγματική προσφορά εργασίας' β] να δικαιούνται ελεύθερα για το σκοπό αυτόν εντός της επικρατείας των κρατών μελών ' γ] να διαμένουν σε ένα από τα κράτη μέλη με το σκοπό να ασκούν εκεί ορισμένη εργασία σύμφωνα με τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που δίδουν την απασχόληση των εργαζομένων υπηκόων αυτού του κράτους μέλους' δ] να παραμένουν στην επικράτεια ενός κράτους μέλους και μετά την άσκησή σ' αυτό ορισμένης εργασίας, κατά τους όρους που θα αποτελέσουν αντικείμενο κανονισμών εφαρμογής που θα εκδώσει η Επιτροπή. 4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται προκειμένου περί απασχολήσεως στη δημόσια διοίκηση".

12. Επειδή, στην διάταξη του άρθρου 52 της ίδιας ως άνω Συνθήκης, ορίζεται ότι : "Άρθρον 52. Στο πλαίσιο των καλύτερων διατάξεων, οι περιορισμοί της ελευθερίας εγκαταστάσεως των υπηκόων ενός κράτους μέλους στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους καταργούνται προοδευτικώς κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Η προοδευτική αυτή κατάργηση εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών από τους υπηκόους ενός κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους. Η ελευθερία εγκαταστάσεως περιλαμβάνει την ανάληψη και την άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων, καθώς και τη σύσταση και τη διαχείριση επιχειρήσεων, και ιδίως εταιρειών κατά την έννοια του άρθρου 58, παράγραφος 2, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία της χώρας εγκαταστάσεως για τους δικούς της υπηκόους, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κεφαλαίου της παρούσας Συνθήκης που αναφέρονται στην κυκλοφορία κεφαλαίων".

13. Επειδή, στην διάταξη του άρθρου 126 της Συνθήκης Ε.Κ. ορίζεται ότι : "Άρθρο 126. 1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας υψηλού επιπέδου, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και, αν αυτό απαιτείται, υποστηρίζοντας και συμπληρώνοντας τη δράση τους, σεβόμενη ταυτόχρονα πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία. 2. Η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο : - να αναπτύσσει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας, μέσω ιδίως της εκμάθησης και της διάδοσης των γλωσσών των κρατών μελών, - να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών, - να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, - να αναπτύσσει την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών για τα κοινά προβλήματα των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών, - να ευνοεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών νέων, καθώς και οργανωτών κοινωνικομορφωτικών δραστηριοτήτων, - να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως. 3. Η Κοινότητα και τα κράτη μέλη ευνοούν τη συνεργασία με τις τρίτες χώρες και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς σε θέματα παιδείας, και ειδικότερα με το Συμβούλιο της Ευρώπης. 4. Προκειμένου να συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο : -αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 189 Β και μετά από διαβούλευση με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με την Επιτροπή των Περιφερειών, θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης, χωρίς να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών, - αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία προτάσεις της Επιτροπής, διατυπώνει συστάσεις". Περαιτέρω, στο άρθρο 127 παρ. 1 της ίδιας Συνθήκης ορίζεται ότι "Η Κοινότητα εφαρμόζει πολιτική επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία στηρίζει και συμπληρώνει τις δράσεις των κρατών

μελών για το περιεχόμενο και την οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης" 2. (. . .) 3. (. . .) 4. (. . .). Τέλος, στο άρθρο 128 της Συνθήκης ορίζεται ότι "1. Η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών και σέβεται την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, ενώ ταυτόχρονα προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά. 2. (. . .) 3. (. . .). 4. Η Κοινότητα λαμβάνει υπόψη της τις πολιτιστικές πτυχές όταν αναλαμβάνει δράση δυνάμει άλλων διατάξεων της παρούσας Συνθήκης. 5. (. . .).

14. Επειδή, η οδηγία 89/48/ΕΟΚ/21-12-1988 "σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών" (ΕΕ : L 19/6, 24-1-1989), η οποία αποβλέπει, όπως αναφέρεται στο προοίμιό της, στην ενίσχυση του δικαιώματος του Ευρωπαίου πολίτη, να χρησιμοποιεί τις επαγγελματικές του γνώσεις σε οποιοδήποτε Κράτος Μέλος, ολοκληρώνει και συγχρόνως ενισχύει το δικαίωμά του να αποκτή τις γνώσεις αυτές, όπου επιθυμεί, ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: "Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοείται : α) ως δίπλωμα, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων - που έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή κράτους μέλους, η οποία έχει οριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις του εν λόγω κράτους μέλους, - από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του παρακολούθησε με επιτυχία κύκλο σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, διάρκειας τουλάχιστον τριών ετών ή ισοδύναμης διάρκειας με ελαστική παρακολούθηση, σε πανεπιστημιακό ή ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα του αυτού εκπαιδευτικού επιπέδου και, ενδεχομένως ότι παρακολούθησε με επιτυχία την επαγγελματική εκπαίδευση που απαιτείται επιπλέον του κύκλου σπουδών μετά τη δευτεροβάθμια, και - από το οποίο προκύπτει ότι ο κάτοχός του διαθέτει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα για να αναλάβει ή να ασκήσει επάγγελμα που είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο στο εν λόγω κράτος μέλος εφόσον η εκπαίδευση που πιστοποιείται από το εν λόγω δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο έχει πραγματοποιηθεί κατά το μεγαλύτερο της μέρος στην Κοινότητα, ή εφόσον ο κάτοχός του έχει τριετή επαγγελματική πείρα που βεβαιούται από το κράτος μέλος το οποίο έχει αναγνωρίσει ένα εξωκοινοτικό δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλο τίτλο. Εξομοιώνεται προς δίπλωμα κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου, οποιοδήποτε δίπλωμα, πιστοποιητικό ή άλλος τίτλος ή οποιοδήποτε σύνολο τέτοιων διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή σε κράτος μέλος, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει πραγματοποιηθεί εντός της Κοινότητας και που αναγνωρίζεται από αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους ως ισοτίμου επιπέδου και εφόσον παρέχει τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης ή άσκησης ενός νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος' β) ως κράτος μέλος υποδοχής, το κράτος μέλος στο οποίο ο υπήκοος κράτους μέλους ζητεί να ασκήσει ένα επάγγελμα το οποίο είναι νομοθετικά κατοχυρωμένο ενώ δεν έχει αποκτήσει στο εν λόγω κράτος μέλος το δίπλωμα το οποίο διαθέτει ή δεν έχει ασκήσει στο εν λόγω κράτος μέλος για πρώτη φορά το περί ου ο λόγος επάγγελμα ' γ) ως νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα, η δραστηριότητα ή το σύνολο νομοθετικά κατοχυρωμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων που αποτελούν το επάγγελμα αυτό σε ένα κράτος μέλος ' δ) ως νομοθετικά κατοχυρωμένη επαγγελματική δραστηριότητα, η επαγγελματική δραστηριότητα για την πρόσβαση στην οποία, την εξάσκησή της ή για ένα τρόπο εξασκήσεώς της, σε ένα κράτος μέλος απαιτείται, αμέσως ή εμμέσως, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, η κατοχή διπλώματος. Τρόπους εξασκήσεως μιας νομοθετικά κατοχυρωμένης επαγγελματικής δραστηριότητας συνιστούν ιδίως : . . . ε) ως επαγγελματική πείρα, η πραγματική και νομική άσκηση του σχετικού επαγγέλματος σ' ένα κράτος μέλος' στ) ως πρακτική άσκηση προσαρμογής, η άσκηση νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος που πραγματοποιείται στο κράτος μέλος υποδοχής υπό την ευθύνη αναγνωρισμένου επαγγελματία και που συνοδεύεται, από συμπληρωματική εκπαίδευση. Η πρακτική άσκηση υπόκειται σε αξιολόγηση. Οι λεπτομερείς κανόνες της πρακτικής άσκησης και της αξιολόγησής της καθώς και το νομικό καθεστώς του ασκούμενου μετανάστη καθορίζονται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής' ζ) ως δοκιμασία επάρκειας, έλεγχος που αφορά αποκλειστικά τις επαγγελματικές γνώσεις του αιτούντος, ασκείται δε από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους υποδοχής με σκοπό να εκτιμηθεί η ικανότητα του αιτούντος να εξασκήσει νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα στο εν λόγω κράτος μέλος. Για τη διενέργεια του ελέγχου αυτού, οι αρμόδιες αρχές, με βάση τη σύγκριση της εκπαίδευσης που απαιτεί το κράτος μέλος υποδοχής με την εκπαίδευση του αιτούντος, κατατάσσει κατάλογο των τομέων γνώσεων οι οποίοι δεν καλύπτονται από το δίπλωμα, ή τον (τους) τίτλο (ους) που επικαλείται ο αιτών" (βλ. άρθρον 1). Άρθρον 2. "Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους υπηκόους κρατών μελών οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν ως ελεύθεροι επαγγελματίες ή μισθωτοί, νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα σε κράτος μέλος υποδοχής. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στα επαγγέλματα τα οποία διέπει ειδική οδηγία που καθιερώνει αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων μεταξύ των κρατών μελών" (βλ. άρθρον 2). Άρθρον 3. "Όταν, στο κράτος μέλος υποδοχής η πρόσβαση σε νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα ή η εξάσκησή του προϋποθέτει την κατοχή διπλώματος η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να αρνείται σε υπήκοο κράτους μέλους την πρόσβαση στο επάγγελμα αυτό ή την εξάσκησή του, υπό τους ίδιους όρους με τους ημεδαπούς, επικαλούμενη την έλλειψη προσόντων : α) αν ο αιτών κατέχει το δίπλωμα που επιβάλλεται από άλλο κράτος μέλος για την πρόσβαση στο εν λόγω επάγγελμα ή την εξάσκησή του στο έδαφός του και το οποίο έχει ληφθεί σε ένα κράτος μέλος, ή β) αν ο αιτών έχει εξασκήσει το επάγγελμα αυτό με πλήρη απασχόληση επί δύο έτη . . . και έχει αποκτήσει έναν ή περισσότερους τίτλους εκπαίδευσης . . . Εξομοιώνεται προς τον τίτλο εκπαίδευσης που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, οποιοδήποτε τίτλος ή σύνολο τίτλων έχει χορηγηθεί από αρμόδια αρχή σε κράτος μέλος, εφόσον πιστοποιεί εκπαίδευση που έχει αποκτηθεί εντός της Κοινότητας και αναγνωρίζεται από αυτό το κράτος μέλος ως ισοδύναμου επιπέδου, υπό τον όρο ότι η αναγνώριση αυτή έχει κοινοποιηθεί στα άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή" (βλ. άρθρον 3).

15. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υποθέσεως, η ήδη αιτούσα, με την από 27-9-1995 (υπ' αρ. πρ. 11722) αίτησή της προς το Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνώρισεως Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής (ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.) εξήτησε την αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας του τίτλου σπουδών της "DIPLOME DE MAITRISE DE DROIT PRIVE" του Γαλλικού, ομοταγούς, προς τα Ελληνικά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) Πανεπιστημίου, υπό την επωνυμία : "UNIVERSITE DE LILLE II - DROIT ET SANTE". Μαζί με την αίτησή της αυτή η αιτούσα υπέβαλε υπεύθυνη δήλωση στην οποία εδήλωσε ότι επραγματοποίησε το πρώτο και δεύτερο έτος σπουδών της στο Τμήμα της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου αυτού στην Αθήνα και τα υπόλοιπα έτη σπουδών της στην Γαλλία και ειδικότερα στην πόλη LILLE όπου ευρίσκεται η έδρα του ως άνω Πανεπιστημίου. Περαιτέρω, στο διαβιβασθέν στο ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. την 5-10-1995 (υπ' αρ. πρ. 12187) από 4-10-1995 πιστοποιητικό του Προέδρου του εν λόγω αλλοδαπού Πανεπιστημίου αναφέρεται ότι : 1. η ήδη αιτούσα ενεγράφη στο ως άνω γαλλικό Πανεπιστήμιο και ότι παρακολούθησε σε ό,τι αφορά τον πρώτο κύκλο σπουδών της, για την απόκτηση του Διπλώματος Γενικών

Πανεπιστημιακών Σπουδών (DIPLOME D' ETUDES UNIVERSITAIRES GENERALES - DEUG"), κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1991-1992 και 1992-1993, τα μαθήματα στο Τμήμα του ως άνω Πανεπιστημίου ("ANTENNE PEDAGOGIQUE DE L' UNIVERSITE DE LILLE II") υπό την επωνυμία "Γαλλόφωνο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο", στο οποίο, η διδασκαλία, γίνεται στην γαλλική γλώσσα από καθηγητές και επιμελητές της Σχολής Νομικών Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου LILLE II, στους οποίους είχε ανατεθεί επίσημη εντολή διδασκαλίας στην Αθήνα 2. ότι τα προγράμματα σπουδών, το καθεστώς ελέγχου των γνώσεων και οι εξετάσεις, στο προαναφερθέν Τμήμα του εν λόγω αλλοδαπού Πανεπιστημίου, είναι σύμφωνα με την γαλλική νομοθεσία, η οποία εφαρμόζεται στο γαλλικό Πανεπιστήμιο αυτό 3. ότι η ήδη αιτούσα υπέστη επιτυχώς τις εξετάσεις, κατά τα δύο πρώτα έτη σπουδών ενώπιον Επιτροπών, οι οποίες αποτελούντο από καθηγητές και επιμελητές, οι οποίοι είχαν διορισθεί από τον Πρόεδρο του Πανεπιστημίου και απέκτησε το Δίπλωμα Γενικών Πανεπιστημιακών Σπουδών και 4. ότι η ήδη αιτούσα ενεγράφη επί τη βάση αυτού στο δεύτερο κύκλο σπουδών του προαναφερθέντος γαλλικού Πανεπιστημίου, παρακολούθησε τα μαθήματα, κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1993-1994 και 1994-1995 στην έδρα του Πανεπιστημίου αυτού και ειδικότερα στις εγκαταστάσεις της Σχολής Νομικών Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών αυτού και κατόπιν επιτυχούς συμμετοχής στις σχετικές εξετάσεις, ενώπιον των Επιτροπών εξετάσεων του αλλοδαπού αυτού Πανεπιστημίου έλαβε, από αυτό, το δίπλωμα LICENCE και εν συνεχεία το δίπλωμα MAITRISE. Ακολούθως, επελήφθη της αιτήσεως της ήδη αιτούσης, η οικεία τριμελής Επιτροπή του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., η οποία εγνωμοδότησε, με το από 29-9-1995 πρακτικό της υπέρ της μη αναγνώρισεως της ισοτιμίας του ως άνω τίτλου σπουδών της (MAITRISE DE DROIT PRIVE) και της κατατάξεως αυτής στο πέμπτο εξάμηνο σπουδών Τμήματος Νομικής, με την αιτιολογία ότι τα δύο πρώτα έτη σπουδών διανύθηκαν στην Ελλάδα, σε εργαστήριο ελευθέρων σπουδών και ότι συνεπώς η φοίτησή της είναι βραχύτερη κατά τέσσερα εξάμηνα σπουδών, και τούτο υπό την προϋπόθεση ότι θα περιέλθει στο ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. επίσημη βεβαίωση του γαλλικού αυτού Πανεπιστημίου περί "πραγματοποιήσεως των υπολοίπων σπουδών LICENCE και MAITRISE στην Γαλλία". Επακολούθησε, το υπ' αρ. πρ. 328 από 29-9-1995 πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., το οποίο έκρινε, ενόψει της ως άνω γνωμοδοτήσεως της οικείας τριμελούς Επιτροπής, ότι ο τίτλος σπουδών της ήδη αιτούσης δεν πρέπει να αναγνωρισθεί ως ισότιμος προς τους απονεμόμενους από τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. με την αιτιολογία ότι "μέρος της απαιτούμενης φοίτησης για την λήψη του (δύο πρώτα έτη) πραγματοποιήθηκε σε εργαστήριο ελευθέρων σπουδών στην Αθήνα και επομένως παρέχει τη δυνατότητα κατατάξεως στο 5ο (πέμπτο) εξάμηνο σπουδών του Τμήματος Νομικής των Ελληνικών Α.Ε.Ι." και τούτο υπό την προϋπόθεση ότι θα προσκομισθεί στο ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. η προαναφερθείσα επίσημη βεβαίωση του Πανεπιστημίου. Τέλος, εκδόθηκε η υπ' αρ. πρ. 17/130 από 6-10-1995 πράξη του Προέδρου του Δ.Σ. του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. με την οποία αυτός αποφάνθηκε ότι ο τίτλος σπουδών της ήδη αιτούσης, ο οποίος απονεμήθηκε σ' αυτή από το γαλλικό Πανεπιστήμιο δεν είναι ισότιμος και ότι παρέχει σ' αυτήν μόνο δικαίωμα κατατάξεως στο πέμπτο εξάμηνο σπουδών Τμήματος Νομικής Ελληνικού Α.Ε.Ι. Αιτιολογία της πράξεως αυτής είναι ότι τμήμα της απαιτούμενης φοιτήσεως για τη λήψη του διπλώματος είναι ότι πραγματοποιήθηκε σε εργαστήριο ελευθέρων σπουδών στην Αθήνα.

16. Επειδή, στο άρθρο 126 της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο έχει παρατεθεί στην 13η σκέψη της παρούσης απόφασης, ρητώς αναφέρεται ότι η Κοινότητα σέβεται "ταυτό-χρονα, πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία" και ότι το Συμβούλιο απλώς "θεσπίζει δράσεις ενθάρρυνσης", "χωρίς", όμως, "να εναρμονίζει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών", και "διατηρώνει συστάσεις". Στην ίδια δε τη Συνθήκη γίνεται σαφής διαχωρισμός της παιδείας και της οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος (άρθρο 126) αφενός, από την επαγγελματική εκπαίδευση (άρθρο 127) αφετέρου. Οι διατάξεις του άρθρου 126, κατά το σαφές γράμμα τους, αφήνουν στα κράτη μέλη την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος, συνεπώς και των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, εν επιγνώσει ότι το γεγονός αυτό, ότι δηλαδή το περιεχόμενο της διδασκαλίας και η οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος εξαιρείται της αποφασιστικής αρμοδιότητας της Κοινότητας και παραμένει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, μπορεί να επιφέρει δυσχερείες στην εφαρμογή των ελευθεριών κίνησης προσώπων, κεφαλαίων και υπηρεσιών που θεσπίζουν, με τους όρους που τις θεσπίζουν, άλλες διατάξεις της Συνθήκης' τούτο δε, γιατί η διατήρηση της "πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας" των κρατών μελών, στην οποία αναφέρεται το ίδιο άρθρο 126 (παρ. 1) θεωρήθηκε από τη Συνθήκη αγαθό ύψιστης σημασίας. Η ένταση δε της μέριμνας της διατήρησης της "πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας" προκύπτει και από τις διατάξεις του άρθρου 128, που έχει επίσης μνημονευθεί στην ίδια 13η σκέψη, όπου αναφέρεται ως πολιτιστικός στόχος "η ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών" και ο σεβασμός "της εθνικής και περιφερειακής πολυμορφίας τους". Η συμμετοχή της Παιδείας είναι αναγκαία, όπως είναι γνωστό, για τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας και της γλωσσικής και εν γένει πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε λαού. Στο σκοπό αυτό εξαιρετικά σημαντική είναι η προσφορά της Ανώτατης Εκπαίδευσης στα πλαίσια της οποίας δημιουργούνται, ιδίως, και ωριμάζουν, από την συνύπαρξη του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών στον ίδιο πανεπιστημιακό χώρο, οι αναγκαίες συνθήκες για την προαγωγή των πιο πάνω θεμάτων (εθνικής ταυτότητας, γλωσσικής και εν γένει πολιτιστικής κληρονομιάς). Επομένως, είναι σαφές ότι το ζήτημα του περιεχομένου της διδασκαλίας και της οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος, ειδικότερα δε στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, στο έδαφος κάθε Κράτους - Μέλους καθώς και το συναφές ζήτημα της αναγνώρισης των σχετικών διπλωμάτων και πτυχίων ως ισοτίμων προς τα εθνικά και της αποφυγής καταστρατηγήσεων αφορά τον εθνικό νομοθέτη και ρυθμίζεται, στην Ελλάδα, όπως ήδη αναφέρθηκε, από το άρθρο 16 του Συντάγματος και τη συνάδουσα προς αυτό νομοθεσία. Στη νομοθεσία δε αυτή περιλαμβάνεται και εκείνη που αφορά τις αρμοδιότητες του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., η οποία έχει μνημονευθεί. Υπό το φως των πιο πάνω σκέψεων που συνάγονται, χωρίς καμμία εύλογη αμφιβολία, από τις διατάξεις της Συνθήκης και ειδικώς από το άρθρο 126 αυτής, πρέπει να ερμηνεύονται οι ήσσονος τυπικής ισχύος διατάξεις του Παραγώγου Κοινοτικού Δικαίου. λλωστε, από καμμία διάταξη της Οδηγίας 89/48/ΕΟΚ/21-12-1988, που έχει μνημονευθεί στην 14η σκέψη και η οποία, οδηγία, επικαλείται στο προοίμιο της τα άρθρα 49, 57 παρ. 1 (έκδοση οδηγιών για την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων για να διευκολυνθεί η ανάληψη και άσκηση μη μισθωτών δραστηριοτήτων) και 66 της Συνθήκης δεν προκύπτει ότι η Οδηγία αυτή αναφέρεται σε θέματα του άρθρου 126 της Συνθήκης και ειδικότερα σε θέματα οργάνωσης της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Ενόψει δε τούτων είναι σαφές ότι δεν συντρέχει περίπτωση αποστολής σχετικού προδικαστικού ερωτήματος, κατ' άρθρο 177 της Συνθήκης στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Α. Οικονόμου, Α. Τσαμπάση, Φ. Αρναούτογλου, Γ. Παπαμηντζελόπουλος, Ν. Σακελλαρίου, Α. Γκότσης, Α. Ράντος, Δ. Μπριόλας, Ε. Σαρπ, Χ. Ράμμος και Ν. Μαρκουλάκης, την γνώμη των οποίων υποστήριξε και ο Πάρεδρος Κ. Κουσουλής. Η γνώμη της μειοψηφίας

είναι η εξής : Από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχουν γίνει δεκτά - εν όψει των διατάξεων των άρθρων 48, 52, 126 της Συνθήκης ΕΟΚ (όπως η τελευταία αυτή διάταξη ίσχυε πριν από την αντικατάστασή της με το άρθρο Ζ στ. 36 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Λύση), αλλά και αυτών της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ της 21-12-1989 - τα ακόλουθα : 1. Η ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων και το δικαίωμα εγκαταστάσεως αυτών κατοχυρώνονται από τις διατάξεις των άρθρων 48 και 52 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ. και συνιστούν θεμελιώδεις ελευθερίες στο Κοινοτικό Σύστημα, οι οποίες δεν θα ήτο δυνατόν να επιτευχθούν πλήρως εάν παρείχτο στα Κράτη Μέλη (ΚΜ) η δυνατότητα να αρνούνται το ευεργέτημα των διατάξεων του Κοινοτικού Δικαίου, σ' εκείνους από τους υπηκόους των, οι οποίοι κάνουν χρήση των ευχερειών, οι οποίες παρέχονται, σ' αυτούς, από τις διατάξεις του Κοινοτικού Δικαίου, απέκτησαν επαγγελματικές ικανότητες σε ένα ΚΜ άλλο από εκείνο, του οποίου έχουν την υπηκοότητα. Κατά συνέπεια, οι διατάξεις αυτές έρχονται σε αντίθεση με κάθε εθνικό μέτρο σχετικά με τους όρους χρησιμοποίησης ενός συμπληρωματικού πανεπιστημιακού τίτλου, ο οποίος έχει αποκτηθεί σε ένα άλλο ΚΜ, το οποίο (μέτρο) έστω και αν εφαρμόζεται άνευ διακρίσεως ως προς την υπηκοότητα του προσώπου, είναι δυνατόν να παρεμποδίσει ή να καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση από κοινοτικούς υπηκόους - περιλαμβανομένων και των υπηκόων του ΚΜ το οποίο έχει λάβει το μέτρο αυτό - την απόλαυση των θεμελιωδών αυτών ελευθεριών. 2. Το εθνικό μέτρο, το οποίο ενδέχεται να παρακωλύει ή να καθιστά λιγότερο ελκυστική την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών τις οποίες εξασφαλίζει η Συνθήκη πρέπει να πληροί τέσσερες προϋποθέσεις : α. να εφαρμόζεται κατά τρόπον μη δημιουργούντα διακρίσεις, β. να δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, γ. να είναι κατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δ. να μην είναι δεσμευτικό πέραν του βαθμού, ο οποίος είναι αναγκαίος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου, με αυτό, σκοπού. 3. Να μην και αν εφαρμόζεται και η περί Παιδείας πολιτική δεν ανήκει άνευ ετέρου στους τομείς τους οποίους η Συνθήκη αναθέτει στην αρμοδιότητα των κοινοτικών οργάνων, πλην, η πρόσβαση και η συμμετοχή σε κύκλους εκπαίδευσως και μαθητείας ιδίως όταν πρόκειται περί επαγγελματικής εκπαίδευσως δεν είναι ξένες προς το Κοινοτικό Δίκαιο. 4. Η πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση είναι ικανή να προωθήσει την ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων σε ολόκληρη την Κοινότητα και να επιτρέψει σ' αυτά να αποκτήσουν τυπικά προσόντα εις το ΚΜ όπου προτίθενται να ασκήσουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα, δίδοντας σ' αυτά την ευκαιρία να ολοκληρώσουν την μόρφωσή τους και να αναπτύξουν τις ιδιαίτερες ικανότητες τους στο ΚΜ εκείνο στο οποίο η επαγγελματική εκπαίδευση περιλαμβάνει κατάλληλη ειδικότητα. Συνεπώς, οι όροι προσβάσεως στην επαγγελματική εκπαίδευση εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης. 5. Κάθε μορφή επαγγελματικής εκπαίδευσως, η οποία προετοιμάζει για την απόκτηση τυπικού προσόντος για συγκεκριμένο επάγγελμα ή απασχόληση ή παρέχει την ιδιαίτερη ικανότητα για την άσκηση του σχετικού επαγγέλματος ή απασχολήσεως περιλαμβάνεται στην έννοια της επαγγελματικής εκπαίδευσως, ανεξαρτήτως της ηλικίας και του επιπέδου κατάρτισης των μαθητών ή σπουδαστών ακόμη και αν το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει τμήμα γενικής εκπαίδευσως. 6. Οι πανεπιστημιακές σπουδές συγκεντρώνουν, εν γένει, τις προϋποθέσεις αυτές ώστε να χαρακτηρίζονται ως επαγγελματική εκπαίδευση. 7. Δεν αποκλείεται να έχουν χαρακτήρα επαγγελματικής εκπαίδευσως οι σπουδές οι οποίες αν και δεν οδηγούν άμεσα στην απονομή τυπικού προσόντος για την άσκηση συγκεκριμένου επαγγέλματος παρέχουν την ιδιαίτερη προς τούτο ικανότητα ή οι οποίες περιλαμβάνουν διαφορετικούς κύκλους σπουδών, οι οποίοι πρέπει να θεωρούνται ως μία ενότητα χωρίς να είναι δυνατή η διάκριση μεταξύ κύκλων σπουδών οι οποίοι εμπίπτουν στην επαγγελματική εκπαίδευση και άλλων οι οποίοι δεν καλύπτονται από την έννοια αυτή. 8. Συνιστά επαγγελματική εκπαίδευση, κατά την έννοια της Συνθήκης ΕΟΚ, ένα έτος σπουδών, το οποίο ανήκει σε κύκλο σπουδών, ο οποίος εκπαιδευτική ενότητα και προετοιμάζει για την απόκτηση τυπικού προσόντος για συγκεκριμένο επάγγελμα ή απασχόληση ή παρέχει την ιδιαίτερη ικανότητα, η οποία απαιτείται για την άσκηση του σχετικού επαγγέλματος ή απασχολήσεως. 9. Ελλείψει εναρμονίσεως των όρων ασκήσεως επαγγέλματος τα ΚΜ δικαιούνται να καθορίζουν τις γνώσεις και τα προσόντα, τα οποία είναι αναγκαία για την άσκηση του σχετικού επαγγέλματος και να απαιτούν την προσκόμιση διπλώματος, από το οποίο να πιστοποιείται η ύπαρξη αυτών των γνώσεων και των προσόντων. 10. Η θεμιτή, σε διάφορα ΚΜ απαίτηση όσον αφορά την κατοχή διπλώματος για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος συνιστά εμπόδιο στην αποτελεσματική άσκηση της διασφαλιζόμενης από την Συνθήκη ελευθερίας, η εξάλειψη του οποίου πρέπει να διευκολύνεται μέσω οδηγιών που να αποσκοπούν στην αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων, πιστοποιητικών ή άλλων τίτλων, το γεγονός δε ότι τέτοιου είδους οδηγίες δεν έχουν ακόμη εκδοθεί δεν παρέχει σε ένα ΚΜ το δικαίωμα να αρνηθεί να αναγνωρίσει τα ευεργετικά αποτελέσματα της ελευθερίας αυτής σε πρόσωπο, το οποίο υπάγεται στο Κοινοτικό Δίκαιο, όταν η ελευθερία αυτή μπορεί να διασφαλιστεί στο εν λόγω ΚΜ ιδίως λόγω του ότι οι νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις επιτρέπουν την αναγνώριση της ισοτιμίας αλλοδαπού διπλώματος. 11. Η απαίτηση της συνδρομής των απαραίτητων για την άσκηση ενός συγκεκριμένου επαγγέλματος προσόντων πρέπει να συμβιβάζεται με τις επιταγές της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, η δε διαδικασία αναγνώρισεως της ισοτιμίας διπλώματος πρέπει να επιτρέπει στις εθνικές αρχές να ελέγχουν βάσει αντικειμενικών κριτηρίων ότι με το αλλοδαπό δίπλωμα πιστοποιούνται σε ό,τι αφορά τον κάτοχό του γνώσεις και προσόντα αν όχι όμοια τουλάχιστον ισοδύναμα προς τα πιστοποιούμενα από το εθνικό δίπλωμα. 12. Η εκτίμηση, αυτή, της ισοδυναμίας του αλλοδαπού διπλώματος πρέπει να γίνεται έχοντας αποκλειστικώς υπ' όψη τον βαθμό γνώσεων και προσόντων τα οποία πιστοποιεί το δίπλωμα αυτό, εν όψει της φύσεως και της διάρκειας των σπουδών και των πρακτικών ασκήσεων την πραγματοποίηση των οποίων αυτό πιστοποιεί και εν όψει των οποίων καθιστά δυνατή την κατά τεκμήριο ύπαρξη αυτών εις το πρόσωπον του κατόχου του. 13. Εφόσον η ελεύθερη πρόσβαση στην απασχόληση αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα παρεχόμενο από την Συνθήκη ατομικώς σε κάθε εργαζόμενο της Κοινότητας η ύπαρξη δυνατότητας ασκήσεως εθνικών μέσων κατά οιασδήποτε αποφάσεως εθνικής αρχής, με την οποία δεν αναγνωρίζονται τα ευεργετικά αποτελέσματα του δικαιώματος αυτού, αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για την διασφάλιση στους ιδιώτες της αποτελεσματικής προστασίας του δικαιώματός των. Η απαίτηση αυτής αποτελεί γενική αρχή του Κοινοτικού Δικαίου που απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των ΚΜ και έχει καθιερωθεί με τα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών Ελευθεριών και 14. Η αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου ο οποίος πρέπει να αφορά την νομιμότητα της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως συνεπάγεται γενικά ότι το αποφαινόμενο ως προς το κύρος της εν λόγω αποφάσεως Δικαστήριο μπορεί να απαιτεί από την αρμόδια αρχή να του γνωστοποιεί την αιτιολογία αυτή, όταν, όμως, πρόκειται για την διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας θεμελιωδών δικαιώματος της Συνθήκης στους εργαζομένους της Κοινότητας, πρέπει οι τελευταίοι να μπορούν να υπερασπίζονται το δικαίωμα αυτό υπό τις καλλίτερες συνθήκες και να παρέχεται σ' αυτούς ευχέρεια να αποφασίζουν έχοντας πλήρη γνώση

όλων των σχετικών στοιχείων, εάν είναι συμφέρουσα γι' αυτούς η άσκηση ενδίκου προσφυγής. Από αυτά προκύπτει ότι η αρμόδια εθνική αρχή υποχρεούται είτε με την ίδια την απόφασή της είτε κατόπιν αιτήσεως αυτών, να γνωστοποιεί, με μεταγενέστερη κοινοποίησή της, τους λόγους της αρνήσεώς της. (βλ. ΔΕΚ KRAUS/LAND WURTTENBERG, C-19/92, 31.3.1993, GRAVIER/VILLE DE LIEGE 293/83, 13.12.1985, UNION NATIONALE DES ENTRAINEURS ET CADRES TECHNIQUES PROFESSIONNELS DU FOOTBALL (UNECTEF), SYNDICAT PROFESSIONNEL/G. HEYLENS ETC., 222/1986, 15.10.1987, BLAIZOT/ UNIVERSITE DE LIEGE ETC., 24/86, 2.2.1988, Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 242/87, 30.5.1989, VLASSOPOULOU/MINISTERIUM FÜR JUSTIZ, BUNDES UND EUROPAANGELEGENHEITEN C-340/89, 7.5.1991, GEBHARD/CONSIGLIO DELL'ORDINE DEGLI AVVOCATI ET PROCURATORE DI MILANO, C-5594, 30.11.1995, HAIM/ KASSENZAHNARTZTLICHE VEREINIGUNG NORDRHEIN, C-319/92, COMMISSION DES COMMUNAUTES EUROPEENNES/ REPUBLIQUE HELLENIQUE, 147/86, 15.3.1988, KNOORS/ SECRETAIRE D ETAT AUX AFFAIRES ECONOMIQUES, 115/78, 3.10.1990, BOUCHOUCHA, C- 61/89, βλ. επίσης Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων : Παναγιωτοπούλου / PARLEMENT EUROPEEN, T-16/90, 11.2.1992). λχει, επίσης, κριθεί από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), ότι η ελευθερία κυκλοφορίας των προσώπων και το δικαίωμα εγκαταστάσεως αυτών κατοχυρώνονται από τις διατάξεις των άρθρων 48 και 52 της Συνθήκης Ε.Ο.Κ. και συνιστούν θεμελιώδεις ελευθερίες στο Κοινοτικό Σύστημα, οι οποίες δεν θα ήτο δυνατόν να επιτευχθούν πλήρως εάν παρείχτο εις τα Κράτη Μέλη η δυνατότητα να αρνούνται το ευεργέτημα των διατάξεων του Κοινοτικού Δικαίου σ' εκείνους από τους υπηκόους των οι οποίοι, έχοντας κάνει χρήση των ευχερειών οι οποίες παρέχονται σ' αυτούς από τις διατάξεις του Κοινοτικού Δικαίου, απέκτησαν επαγγελματικές ικανότητες σε ένα ΚΜ άλλο από εκείνο, του οποίου έχουν την υπηκοότητα και ότι η θέση ενός κοινοτικού υπηκόου κατόχου πανεπιστημιακού διπλώματος τρίτου κύκλου - το οποίο ελήφθη σε ένα άλλο ΚΜ- διευκολύνει την πρόσβαση στην άσκηση ενός επαγγέλματος ή τουλάχιστον μιας οικονομικής δραστηριότητας, διέπεται από το Κοινοτικό Δίκαιο, ακόμη και σε ό,τι αφορά τις σχέσεις αυτού του κοινοτικού υπηκόου έναντι του ΚΜ, του οποίου έχει την υπηκοότητα (βλ. αποφ. ΔΕΚ KRAUS της 31.3.1993 κα., παράβ. επίσης ΔΕΚ V.STEEN/DEUTSCHE BUNDESPOST, C -132/93, 16.1.1994, LA REINE/V.A. Saunders, 175/78, 28.3.1979 κ.α.). Από την προαναφερθείσα νομολογία του ΔΕΚ συνάγεται ότι ο επίδικος τίτλος σπουδών ο οποίος αποκτήθηκε υπό τις προεκτεθείσες συνθήκες διέπεται, κατ' αρχήν, ως προς την αναγνώριση της ισοτιμίας του από τις πιο πάνω διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας. Συνεπώς, υφίσταται, εν προκειμένω, υποχρέωση του Δικαστηρίου, κατά το άρθρο 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, να απευθύνει προδικαστικό ερώτημα στο ΔΕΚ, προκειμένου αυτό να κρίνει κατά πόσον η αναγνώριση της ισοτιμίας του επίδικου τίτλου σπουδών επιφέρει, πράγματι, στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου και σε καταφατική περίπτωση κατά πόσον συμβιβάζεται με αυτό η μη αναγνώριση από το ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. της ισοτιμίας του υπό τις προαναφερθείσες συνθήκες αποκτηθέντος από την ήδη αιτούσα τίτλου σπουδών εκ μόνου του λόγου ότι τμήμα των σπουδών για την απόκτησή του διανύθηκε σε εγκατεστημένο στην Ελλάδα "Τμήμα" ομοταγούς Α.Ε.Ι. που εδρεύει στην αλλοδαπή, στην οποία (Ελλάδα) απαγορεύεται, εν όψει της ανωτέρω δοθείσης από το Δικαστήριο στο άρθρο 16 του Συντάγματος ερμηνείας η λειτουργία Πανεπιστημίων από ιδιώτες και η αναγνώριση ως σπουδών ανωτάτης εκπαίδευσως σπουδών που έχουν λάβει χώρα στην Ελλάδα σε Τμήματα ή Παραρτήματα Α.Ε.Ι., τα οποία έχουν την έδρα τους σε άλλο Κράτος μέλος και τα οποία λειτουργούν στην Ελλάδα υπό μορφή ιδιωτικών φροντιστηρίων ή Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών. Κατά την γνώμη του Συμβούλου Ν. Σακελλαρίου, ανεξαρτήτως των συνεπειών, τις οποίες συνεπάγεται για τα Κράτη Μέλη (βλ. άρθρα 169 και 171 της Συνθήκης για την ΕΕ) η μη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, εφ' όσον, η αποκλειστική αρμοδιότητα για την ομοίμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, σε όλα, ανεξαιρέτως, τα Κράτη Μέλη, ανήκει, στο ΔΕΚ, δεν δύναται να θεωρηθεί ότι συμβιβάζεται προς τις Συνθήκες, η, διά της χρησιμοποίησεως διαφόρων ερμηνευτικών μεθόδων, μη αποστολή, εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων, στο ΔΕΚ προδικαστικών ερωτημάτων σε περιπτώσεις - όπως η επίδικη - στις οποίες εν όψει υφισταμένης ήδη νομολογίας του ΔΕΚ, ορισμένη έννομη σχέση εμφανίζεται ως ρυθμιζόμενη από το κοινοτικό δίκαιο. Τέλος, κατά την γνώμη του Συμβούλου Α. Ράντου, η παραπομπή στο ΔΕΚ ήταν εν προκειμένω επιβεβλημένη, κατά την έννοια του άρθρου 177 της Συνθ. ΕΚ, όπως έχει ερμηνευθεί από το ΔΕΚ με την απόφαση CILFIT (1982), και εκ μόνου του λόγου ότι η ύπαρξη αριθμητικώς σημαντικής μειοψηφούσης γνώμης ως προς το ζήτημα της υποβολής προδικαστικού ερωτήματος καταδεικνύει ότι το τιθέμενο ζήτημα ερμηνείας κοινοτικού δικαίου δεν ήταν απολύτως σαφές και ανεπίδεκτο αμφιβολιών, οπότε και μόνον, κατά την νομολογία αυτή, θα συνεχρωρείτο η μη παραπομπή.

17. Επειδή, προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση ότι η μη αναγνώριση του πτυχίου της αιτούσης ως ισοτίμου των πτυχίων των ελληνικών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων για το λόγο που έχει εκτεθεί στην 15η σκέψη, για το λόγο δηλαδή ότι τα δύο πρώτα έτη σπουδών πραγματοποιήθηκαν σε Κέντρο Ελευθέρων Σπουδών στην Αθήνα, αντίκειται στα άρθρα 48 και επ. και 52 και επ. της Συνθήκης Ε.Κ. για την ελεύθερη κυκλοφορία και εγκατάσταση καθώς και στο άρθρο 126 της Συνθήκης το οποίο αναφέρει ότι "η δράση της Κοινότητας έχει ως στόχο . . . να ευνοεί την κινητικότητα φοιτητών και εκπαιδευτικών, μεταξύ άλλων και μέσω της ακαδημαϊκής αναγνώρισης διπλωμάτων και περιόδων σπουδών". Προβάλλεται, επίσης, ότι η αιτιολογία αυτή αντίκειται στην Οδηγία 89/48/ΕΟΚ/1988. Οι λόγοι αυτοί ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθούν ως αβάσιμοι, δοθέντος ότι, όπως έχει ήδη εκτεθεί στην 16η σκέψη, το ζήτημα για το οποίο πρόκειται ρυθμίζεται από το άρθρο 126 της Συνθήκης, το οποίο αφήνει τη ρύθμισή του στην αρμοδιότητα της Εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών.

18. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με την ερμηνεία, η οποία εδόθη, ανωτέρω, από το Δικαστήριο, στην διάταξη του άρθρου 16 του Συντάγματος, εφ' όσον τμήμα των σπουδών, για την απόκτηση, από το πιο πάνω αλλοδαπό ομοταγές Α.Ε.Ι., του τίτλου σπουδών της ήδη αιτούσης, διανύθηκε στην Ελλάδα όχι σε ημεδαπό Α.Ε.Ι. αλλά στο προαναφερθέν "Τμήμα" του πιο πάνω αλλοδαπού Πανεπιστημίου, νομίμως, αρνήθηκαν, τα αρμόδια όργανα του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. να αναγνωρίσουν την ισοτιμία και αντιστοιχία του τίτλου σπουδών της ήδη αιτούσης και αποφάσισαν, ενόψει των σπουδών τις οποίες είχε αυτή πραγματοποιήσει στην έδρα του ως άνω αλλοδαπού Α.Ε.Ι., στην Γαλλία, την κατάταξή της στο προαναφερθέν εξάμηνο σπουδών. Συνεπώς, οι προςβαλλόμενες πράξεις είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένες και είναι απορριπτέες ως αβάσιμοι όλοι οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως.

19. Επειδή, τέλος, προβάλλεται ότι "Αντίκεινται όμως οι ως άνω πράξεις" (οι προςβαλλόμενες) "και στα άρθρα 4 παρ. 1 και 5 παρ. 1 του Συντάγματος". Ο λόγος αυτός ακυρώσεως, έχοντας το πιο πάνω περιεχόμενο, πρέπει ν' απορριφθεί, προεχόντως, ως αόριστος. 20. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της και να γίνει δεκτή η ασκηθείσα παρέμβαση.

Δ ι ά τ α ύ τ α Απορρίπτει την κρινόμενη αίτηση, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο αιτιολογικό. Δέχεται την

παρέμβαση του Υπουργού Παιδείας, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο αιτιολογικό. Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου και Επιβάλλει εις βάρος της αιτούσης την δικαστική δαπάνη του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α., η οποία ανέρχεται στο ποσόν των είκοσι οκτώ χιλιάδων (28.000 = 14.000 + 14.000) δραχμών και την δικαστική δαπάνη του παρεμβαινόντος Δημοσίου, η οποία ανέρχεται στο ποσόν των δέκα τεσσάρων χιλιάδων (14.000) δραχμών. Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 29 Μαΐου 1998 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 25ης Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους. Ο Πρόεδρος Ο Γραμματέας Β. Μποτόπουλος Μ. Καλαντζής

Πραγματικά περιστατικά

Απόκτηση διπλώματος από το Πανεπιστήμιο της Lille κατόπιν διεισδυτικής παρακολούθησης σε παράρτημα του πανεπιστημίου στην Ελλάδα, που λειτουργούσε ως εργαστήριο ελευθέρων σπουδών, και διετή φοίτηση στη Lille. Άρνηση του ΔΙΚΑΤΣΑ για αναγνώριση πτυχίου γιατί δεν αναγνωρίζει τα έτη σπουδών που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα. Αίτηση ακύρωσης που στρέφεται κατά της απόφασης του ΔΙΚΑΤΣΑ.

Περίληψη

Το ΣτΕ έκρινε ότι σύμφωνα με το ά.16Σ η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται στην Ελλάδα αποκλειστικά από Ν.Π.Δ.Δ., απαγορεύεται δε η σύσταση ανωτάτων σχολών από ιδιώτες. Οι διατάξεις του ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. είναι σύμφωνες με το α.16Σ και ορθά εφαρμόστηκαν στη συγκεκριμένη περίπτωση. Επιπλέον, τα ζητήματα της οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος ανήκουν σύμφωνα με το α.126 της Συνθ.Ε.Κ. στην αποκλειστική αρμοδιότητα του εθνικού νομοθέτη. Επίσης, έκρινε ότι τα ανωτέρω προκύπτουν χωρίς καμία εύλογη αμφιβολία, ώστε να μη χρειάζεται η διατύπωση προδικαστικού ερωτήματος προς το ΔΕΚ. Μειοψηφία(11 σύμβουλοι): Η αναγνώριση τίτλων σπουδών ανήκει στην αρμοδιότητα του κοινοτικού νομοθέτη. Απαραίτητη η διατύπωση προδικαστικού ερωτήματος στο ΔΕΚ.

Σχόλιο:

- 1) Η ίδρυση παραρτημάτων ξένων πανεπιστημίων στην Ελλάδα φέρει τα χαρακτηριστικά έμμεσης καταστρατήγησης της συνταγματικής πρόβλεψης για παροχή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα μόνο από ιδρύματα, οργανωμένα ως Ν.Π.Δ.Δ.
- 2) Αν γινόταν δεκτή η άποψη της μειοψηφίας ότι η οργάνωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης καταλαμβάνεται από τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου, θα καλείτο το Σ.τ.Ε. να κρίνει το ζήτημα της ιεραρχικής τάξης μεταξύ συνταγματικών και κοινοτικών κανόνων.
- 3) Ως προς το ζήτημα της μη υποβολής προδικαστικού ερωτήματος στο ΔΕΚ δημιουργείται το ερώτημα πώς απεφάνθη η πλειοψηφία (16 σύμβουλοι) ότι δεν υφίσταται καμία εύλογη αμφιβολία, ώστε να υποβάλουν προδικαστικό ερώτημα, όταν κατά την άποψη της μειοψηφίας η κείμενη έννομη σχέση εμφανίζεται βάσει της υφιστάμενης νομολογίας του ΔΕΚ ως ρυθμιζόμενη από το κοινοτικό δίκαιο